Tâlcuiri și cateheze

În volumul de față sunt cuprinse cateheze și cuvântări ale Părintelui Emilianos Simonopetritul, rostite la Sfânta Mănăstire Simonos Petras și la Sfânta Mănăstire Ormylia între anii 1978 și 1982.

Toate aceste texte reprezintă esențializarea matură și plină de savoare a meditării profunde și trezvitoare de către Gheronda Emilianos a învățăturilor patristice despre monahism, stareț, ascultare, ucenicie, primirea în mănăstire, legăturile dintre monahi și legătura lor cu starețul. Scrieri patristice vechi sau mai recente, filtrate prin experiența personală a Starețului Emilianos care i s-a născut în inimă și prin cea dobândită prin povățuirea obștii, grăiesc astăzi cititorului și îi deschid zările luminoase ale viețuirii monahale.

9 786068 840192
www.editurasfnectarie.ro

Arhimandrit Emilianos Simonopetritul

CASA LUI DUMNEZEU, POARTA CERULUI
DESPRE MONAHISM, STAREȚ ȘI UCENIC

SF. NECTARIE

Arhimandrit Emilianos Simonopetritul

CASA LUI DUMNEZEU POARTA CERULUI

DESPRE MONAHISM, STAREȚ ȘI UCENIC

ARHIM. EMILIANOS SIMONOPETRITUL

TÂLCUIRI ȘI CATEHEZE

8

ARHIM. EMILIANOS
SIMONOPETRITUL

CASA LUI DUMNEZEU
POARTA CERULUI

DESPRE MONAHISM, STAREȚ ȘI UCENIC

Traducere din limba greacă de
Ierom. Agapie Corbu

Traducătorul și Editura *Sfântul Nectarie* mulțumesc din inimă
PREACUVIOASEI MAICI NICODIMI,
Stareța Sfintei Mănăstiri *Bunavestire* din Ormylia Halkidicii,
pentru dragostea cu care ne-a încredințat
spre traducere și tipărire
volumul de față.

Traducere după: ΑΡΧΙΜ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ,
ΟΙΚΟΣ ΘΕΟΥ, ΠΥΛΗ ΟΥΡΑΝΟΥ, ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ,
ΓΕΡΟΝΤΟΣ & ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΥ, ΑΘΗΝΑΙ, ΙΝΔΙΚΤΟΣ, 2020.

Lector și corector: Aida Teodorescu
Concepție grafică: Baroque Books & Arts®

Imagine coperta I: Cuvioși aghioriți (detaliu),
icoană realizată de Răzvan Bădescu;
în fundal, Mănăstirea Simonos Petras (detaliu),
grafică Armand Grosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
EMILIANOS SIMONOPETRITUL, arhimandrit
Casa lui Dumnezeu poarta cerului : despre monahism, stareț și ucenic /
Arhim. Emilianos Simonopetritul ; trad. din lb. greacă de Ierom. Agapie Corbu. - Arad :
Editura Sfântul Nectarie, 2022
ISBN 978-606-8840-19-2
I. Agapie Corbu, ieromonah (trad.)

PROLOG

În volumul de față sunt cuprinse cateheze și cuvântări ale Stareţului nostru, rostite la Sfânta Mănăstire Simonos Petras și la Sfânta Mănăstire Ormylia între anii 1978 și 1982. Ele au ca temă centrală monahismul, rolul Stareţului în viaţa duhovnicească a monahului, precum și legătura ucenicului și, în general, a fiului duhovnicesc cu Stareţul.

Toate textele dascălului reprezintă esenţializarea matură și plină de savoare a meditării profunde și trezvitoare a Părinţilor ascetici și de-Dumnezeu-purtători, mai vechi și mai noi, ai Bisericii noastre, dar nu mai puţin a experienţei personale ce i s-a născut în inimă și a celei dobândite prin povăţuirea obștii.

Considerăm că e potrivit și un prilej de veselitoare amintire, cu ocazia prăznuirii oficiale, în 9 mai, a Cuviosului Părintelui nostru Ieronim, care a fost egumen al sfintei noastre mănăstiri și apoi iconom al metocului Înălţării Domnului de la Virona din Attica – cunoscut ca „Stareţul Înălţării“ –, să cităm, în loc de prolog, două epistole ale Cuviosului, trimise din Sfântul Munte fiilor săi duhovnicești. Și aceasta pentru că fericitul nostru Stareţ l-a cinstit în mod deosebit pe Cuvios

și îi păstra cu evlavie moaștele în paraclisul Sfintei Maria Magdalena încă din primele zile ale așezării noastre la Simonos Petras. Deși nu l-a cunoscut, se gândea încă de atunci și se ruga cu însufleţire şi înflăcărare în paraclisul amintit pentru înscrierea lui în sinaxar, fiind încredinţat de vieţuirea sa sfântă, cuvioasă şi martirică. Avem motive să credem că Gheronda Emilianos, în timpul îndelungilor și tainicelor lui rugăciuni din paraclisul Sfintei Maria Magdalena a udat cu lacrimile sale cinstitul cap al Cuviosului, cerând solirile acestuia către Domnul pentru mănăstirea şi fiii săi.

Următoarele epistole, trimise, cum aminteam, din Muntele Athos, sunt așezate pentru a arăta cugetul comun al Cuviosului şi al lui Gheronda Emilianos, de vreme ce același Duh, Duhul lui Dumnezeu, îi insuflă şi îi povăţuiește pe cei care-L iubesc pe Dumnezeu.

Ne emoţionează mai ales faptul că cinstita adormire a lui Gheronda Emilianos s-a întâmplat în ziua prăznuirii Cuviosului, în 9 mai, după prăznuirea ucenicului iubit, a Apostolului și Evanghelistului Ioan, pe care amândoi l-au iubit și l-au cinstit cu asupra de măsură.

Prima epistolă (01.01.1921) se referă la relaţia personală dintre Stareţ și fiii săi duhovnicești, iar cealaltă (31.08.1914), la înţelesul morţii, teme dragi lui Gheronda Emilianos. Redăm câteva fragmente din epistole.

1

„... Întristarea voastră este întristarea mea, copiii mei iubiţi, dăruiţi mie de Dumnezeu! Simt cu tot sufletul iubirea și evlavia voastră, iar devotamentul vostru îmi este întipărit în cuget de către iubirea lui Hristos, care mă încredinţează de aceasta. Cum aș putea să dispreţuiesc o astfel de putere care mă învaţă cele

spre mântuire și m-a făcut părinte al vostru? Cum e cu putinţă să lepăd rodul duhovnicesc al harului Său, iubirea şi afecţiunea părintească? Acestea îl caracterizează pe părintele duhovnicesc și pe copiii săi îi încredinţează din partea lui Dumnezeu și, în felul acesta, îl recunosc cu dreptate pe un astfel de părinte şi îşi aţintesc privirea spre el, așteptând de la acesta, după Dumnezeu, şi susţinerea lor duhovnicească, astfel încât, chiar și numai o clipă dacă lipsește de lângă ei părintele, socotesc că s-au lipsit de întreaga viaţă. Și e firesc să fie așa.

Nu, copiii mei, nu voi tăcea la întrebările și la scrisorile voastre, după cât îmi e cu putinţă! Vă rog însă să nu vă leneviţi a-mi scrie ce gânduri vă strecoară cel viclean! Nu numai că nu mă voi întrista, ci mai mult, sufletul meu va fi mulţumit când voi vedea ascultarea voastră desăvârșită şi adevărată şi pentru că vă veţi izbăvi de supărarea pricinuită de gând.

Îmbrăţişarea şi salutările mele către copiii mei sunt rugăciunea mea părintească.

Cu noi este Dumnezeu!"

Arhim. Ieronim Simonopetritul

2

„... Moartea este, pentru cei credincioși, izbăvire de cele rele ale lumii și eliberare de păcat, mutare de la viaţa trecătoare la cea mai bună şi veșnică. Așadar, dacă viaţa cea neîmbătrânitoare şi învierea se întâlnesc astfel, prin taina morţii întru credinţa în Hristos Iisus, după făgăduinţa Domnului, cum să ne tânguim, să ne întristăm și să plângem? Cum sunt privegherile în cinstea sfinţilor din zilele lor de prăznuire? Imnele şi cântările de biruinţă ale Bisericii sunt oare pentru ieșirea sufletului din temniţa trupului şi mutarea lui în patria

cea veșnică şi luminată, ca pentru o naștere din întunericul pântecelui la lumina cea adevărată şi veșnică?

Prin urmare, chiar dacă ne tânguim puţin datorită silirii venite din partea firii, să înălţăm cu însufleţire imn de mulţumire și slavă Celui care a binevoit astfel, ca să luăm și plata răbdării şi a credinţei în El. Pentru că avem mulţi părinţi şi dascăli ai Bisericii care ne-au lăsat o astfel de pildă, mai ales pe sfinţiţii luptători Macabei, care au socotit moartea viaţă și patria cea dorită de ei Ierusalimul cel nestricat, Biserica celor întâi-născuţi. Și asta înainte de Hristos și de moartea Sa cea mântuitoare. Iar după Învierea Sa, toţi mucenicii şi cuvioșii şi drepţii care I-au bineplăcut lui Dumnezeu, mai ales muceniţa Natalia, muceniţă căsătorită, care a pus mădularele soţului ei pe nicovală și pe călăi i-a îndemnat aspru să lovească, astfel încât iubitul ei însoţitor să simtă durerile mai ascuţite şi să plece mai repede de la ea către viaţa veșnică.

Așadar, iubite frate în Hristos, nu te întrista pentru adormirea persoanei dragi ţie, pentru că a plecat degrabă către nemurire şi a moștenit-o."

Ieronim Monahul

În încheiere, le dorim iubiţilor cititori ai acestui volum ca înflăcăratul şi însufleţitorul cuvânt al lui Gheronda să le întărească panoplia în lupta duhovnicească şi în urcușul către Dumnezeu, dar și să întărească înlăuntrul lor pacea, bucuria și nădejdea care vin din afierosirea lor născătorului şi povăţuitorului fără de greșeală al sufletelor, Hristos, lucruri pentru care Gheronda dă o mărturie limpede și puternică.

Arhimandritul Elisei
Stareţul Sfintei Mănăstiri Simonos Petras

CASA LUI DUMNEZEU
POARTA CERULUI

DESPRE MONAHISM, STAREȚ ȘI UCENIC

1

MONAHISMUL ORTODOX*

A. Începutul și cauza viețuirii monahale

Astăzi se aud multe păreri legate de monahism și, de aceea, aș vrea să vedem câteva premise foarte simple, istorice, teologice și teoretice, care alcătuiesc temelia monahismului. Ce este vieţuirea monahală, cum a apărut și de ce se face cineva monah? În epoca noastră, deși pare că este o epocă de decădere și de mentalitate materialistă, totuși aceste păreri și, în același timp, dialogul despre monahism arată nu doar stricăciunea, ci și puterea nemuririi vieţii monahale, rezistenţa seminţei și supravieţuirea ei nu numai în viaţa zilnică și în istoria Bisericii, ci și în căutările pe care le au sufletele oamenilor.

Vieţuirea monahală este astăzi căutarea prin excelenţă a inimilor tinerilor, așa încât se pune problema nu de a găsi monahi, ci de a găsi chilii unde să stea. Înainte spuneam că avem mănăstiri, dar nu avem monahi. Acum ne-am întors la situaţia dintr-o epocă veche: nu mai știi ce să faci

* Cateheză ținută în Sfânta Mănăstire „Bunavestire a Maicii Domnului“ Ormylia, 24/26.09.1979.

CUPRINS

La Editura Sfântul Nectarie, în seria

TÂLCUIRI LA FILOCALIE

au apărut:

ARHIM. EMILIANOS SIMONOPETRITUL
Tâlcuire la Avva Isaia, Cuvinte ascetice (vol. 1)
Tâlcuire la Sfântul Isihie, Despre trezvie (vol. 3)
Tâlcuire la Sfântul Maxim, Despre dragoste (vol. 5)
Tâlcuire la Avva Evagrie, Despre rugăciune (vol. 6)
Tâlcuire la Cuviosul Teognost, Dumnezeiescul urcuș (vol. 7)

MONAH THEOCLIT DIONISIATUL
Tâlcuire la Sfântul Diadoh, Capetele despre cunoștință (vol. 2)

ARHIM. EVSEVIOS VITTIS
Tâlcuire la Sfântul Nil Ascetul, Despre rugăciune (vol. 4)

în seria

ARHIM. EMILIANOS SIMONOPETRITUL

TÂLCUIRI ŞI CATEHEZE

au apărut:
Tâlcuire la Viața Cuviosului Nil Calavritul (vol. 1)
Tâlcuire la Sfintele Slujbe (vol. 2)
Tâlcuiri la Psalmi (vol. 3)
Cuvânt despre ascultare și priveghere (vol. 4)
Tâlcuire la Canoanele monahale (vol. 5)
Cuvântări mistagogice la sărbători (vol. 6)
Despre boală, suferință și moarte (vol. 7)

în pregătire:
Tâlcuire la Sfântul Grigorie Sinaitul, Despre rugăciunea minții (vol. 8)

Alte apariții:

MONAH IOSIF VATOPEDINUL

Trăiri ale dumnezeiescului har:
O epistolă despre viața lui Gheron Iosif Isihastul; Epistole inedite
Mărturie athonită

***

MONAH DAMASCHIN GRIGORIATUL
Părinți athoniți pe care i-am cunoscut
Povățuiri din Sfântul Munte,
convorbiri cu Părinți athoniți contemporani

IEROM. AGAPIE CORBU
Sf. Grigorie de Nyssa - tâlcuitor al Scripturii
***
CHIRIL DE SCHITOPOLIS
Viețile pustnicilor Palestinei
ediție bilingvă, greacă veche-română
***
PIERRE HADOT
Exerciții spirituale și filosofie antică
*
Studii de filosofie antică
***
Protoprezviter EMANUIL IANNOULIS
Am vorbit cu Sfântul Nectarie...
(*Mărturii autentice*)
***
Ucenicii *lui Evagrie - Capete filocalice*
ediție bilingvă, greacă veche-română

în seria PHILOCALICA SYRIACA
au apărut:
AVVA IOSIF HAZZAYA - *Scrieri duhovnicești*
SABINO CHIALÁ - *Avva Avraam Sirul,*
obștea sa și rânduielile Marii Mănăstiri
RAYMOND LE COZ, *Istoria Bisericii Siro-Orientale*
în pregătire:
IOAN KALDUN, *Viața Avvei Iosif Busnaya*
TOMA DE MARGA, *Cartea Stareților*
ISHODENAH DE BASRA, *Cartea curăției*
ISAAC SIRUL - *Cuvinte ascetice*
- vol. 1 (Cuvintele I-XXX), ediție bilingvă -
ROBERT BEULAY, *Învățătura duhovnicească*
a Avvei Ioan de Daliatha
DADISHO QATRAYA, *Despre isihie*
DADISHO QATRAYA, *Tâlcuire la Avva Isaia*
*** *Cartea treptelor (Liber Graduum)*

altele:
NICODIM AGHIORITUL
Paza celor cinci simțuri
Grădina harurilor
Noua Scară

Comenzi:

EDITURA SFÂNTUL NECTARIE

Arad, str. Lucian Blaga nr. 3

email: secretariat@editurasfnectarie.ro

www.editurasfnectarie.ro

sau

S.C. Egumenița S.R.L.

O.P. 3 C.P. 301

800730 Galați

tel./fax: 0236-326.730

e-mail: editura@egumenita.ro

www.egumenita.ro

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.